

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 152-1933)

Originalt emne

Havnen

Havnen/Havnearbejdet, Havneudvidelse

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 24. august 1933](#)
- 2) [Byrådsmødet den 19. oktober 1933](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 24. august 1933 - side 5

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 152-1933)

Erklæring fra Havneudvalget i Anledning af Skrivelse fra Ministeriet for offentlige Arbejder og Justitsministeriet vedrørende det indsendte Projekt over Forslag til Havnens Udvidelse.

Fra Vandbygningsdirektøren forelaa følgende af Ministeriet for offentlige Arbejder tiltraadte Erklæring:

"Ved hermed at tilbagesende den med Ministeriets Skrivelse af 27. Marts d. A. - Journal Nr. 1642 - modtagne Sag, hvorunder Aarhus Byraad andrager om Ministeriets Approbation paa Projekt til Aarhus Havns Udvidelse i den kommende Tid samt forespørger, hvorvidt der kan være Mulighed for Statshjælp til Arbejdernes hurtige Gennemførelse for i nogen Grad at afhjælpe Arbejdsløsheden, skal jeg tillade mig at bemærke følgende:

Sagen er vedlagt 2 Planer, hvoraf den ene, Nr. 4141 a, viser i hvilket Omfang Havnen agtes udvidet i de kommende 7 Aar, og den anden, Nr. 4141, hvorledes Udvidelse derefter kan

foretages senere hen. Endvidere er vedlagt grafisk Arbejdsplan for Udvidelsens 1. Afsnit samt grafisk Fremstilling af Kapitalvækst, Kapitalforbrug til Udvidelsen og den til enhver Tid tilstedeværende Kassebeholdning i de første 7 Aar under Udvidelsens 1. Afsnit. Endelig findes Beskrivelse af og Overslag over Udvidelsens 1. Afsnit.

Udvidelsen i de første 7 Aar gaar i store Træk ud paa

Opførelse af en Bølgebryder i Fortsættelse af Østmolen, men parallelforskudt et Stykke østpå for denne,

Bygning af et ved Indsejlingen beliggende Dækværk, der senere skal danne Afslutning for en Forlængelse af Havnens Mellemarm,

Fjernelse af den nuværende Midlerpier, og til Erstatning herfor Opførelse af en ny bredere Pier, Pier I, med en ændret og heldigere Retning end den nuværende Midterpier,

Fjernelse af den nuværende nordre Mole og Bygning af en Pier, Pier II, udgaaende fra omtrent samme Sted som Molen, men med Retning mod Sydøst,

Indretning af Anlægsplads for Fiskerbaade i Lystbaadehavnen, og Færdiggørelse af Østmolen.

Paa Plan 4179 er vist i hvilken Rækkefølge Arbejderne, der ifølge Overslaget vil medføre en Udgift paa 6. 750000 Kr., er tænkt udført. Arbejderne griber delvis ind i hinanden, saaledes at der stadig sørges for, at nye Anlægs- og Oplagspladser m. m. er færdige og kan tages i Brug, inden tilsvarende gamle Bolværker m. m. fjernes.

Idet det ved Udvidelsen er paaregnet, at Pier I og II gives en anden Retning end den nuværende Midtermole og nordre Mole, kan disse ældre Bygværker ikke komme til at indgaa i de nye Anlæg, men maa fjernes, hvorfor Udvidelsen bliver betydelig mere bekostelig, end hvis man delvis havde ladet de nuværende Værker indgaa i de nye Anlæg. Da man imidlertid ved den foreslaaede Ordning opnaar en hetydelig lettere Besejling af Bassin I og II, vides der herfra intet at erindre imod den projekterede Placering af Pier I og II, ligesom der i det hele taget intet herfra er fundet at indvende imod Projektet til Havnens Udvidelse i de kommende 7 Aar eller imod den foreslaaede Arbejdsplan. Vedrørende Placeringen af Bølgebryderen i Fortsættelse af Østmolen henvises dog til det senere i nærværende Skrivelse anførte.

Ved den yderligere Udvidelse paaregnes bygget

Forlængelse af Mellemarmen,

Udvidelse af Pier II,

2 Pierer beliggende Nordøst for og parallelle med Pier II,

Bølgebrydere for den nye Forhavn,

Benzinhavn ved Østmolen,

Skibsværftshavn umiddelbart Syd for den foreslaaede Benzinhavn, samt

Fiskerihavn, beliggende som Forhavn for den nuværende Fiskerihavn.

Imod denne yderligere Havneudvidelse maa indvendes, at Benzinhavnen og Skibsværftshavnen er uheldigt placeret, dels maa det anses for utilraadeligt, at Indsejlingen til Benzinhavnen skal foregaa fra Forhavnen, dels maa Skibsværftets Beliggenhed saa tæt ved de brandfarlige Oplag betragtes som meget uheldig, ligesom Afstanden fra den projekterede Mellemarm til Oplagene er forholdsvis ringe.

Af Hensyn til Fastsættelse af en passende Afstand fra de brandfarlige Oplag til de nærmeste til andet Brug beregnede Pladser bør Sagen formentlig forelægges Justitsministeriets Konsulent for brandfarlige Stoffer.

Efter min Mening bør Benzinhavnen anbringes saaledes, at Indsejlingen foregaar fra Farvandet udenfor Havnen, hvilket f. Eks. kan ske ved at lægge den foreslaaede Bølgebryder i direkte Fortsættelse af Østmolen eller ved at lægge Benzinhavnen omtrent paa det Sted, hvor Skibsværftshavnen er tænkt placeret. Skibsværftet kan i saa Fald f. Eks. anbringes i Hjørnet mellem Pier IV og den foreslaaede Fiskerihavn. Der vil næppe kunne blive Tale om, at denne Beliggenhed af Værftet vil kunne komme til at genere en senere Udvidelse af Havnen, da den paa Plan 4141 viste Udvidelse er givet saa omfattende Rammer, at en yderligere Udvidelse indenfor overskuelig Fremtid ikke kan anses for sandsynlig.

Selv om delte andet Afsnit af Havneudvidelsen ligger langt fremme i Tiden, er det alligevel nødvendigt at tage Stilling til Spørgsmaalet nu, idet den i den fremtidige Benzinhavn indgaaende Bølgebryder er opført som første Punkt paa Udvidelsens første Afsnit.

Paa Overslaget over Havnens Indtægter og Udgifter for 1933-34 er der under Udgiftspost 6n til Opførelse af den nævnte Bølgebryder opført et Beløb paa 950000 Kr., hvoraf 400000 Kr. paaregnes anvendt i 1933 - 34. Det vil derfor formentlig være nødvendigt, inden den

endelige Placering af denne Bølgebryder approberes, at lade Havnen overveje en ændret Anbringelse af Benzin- og Værftshavnene, saaledes at Bølgebryderen paa naturlig Maade kan komme til at indgaa i de ændrede Forhold.

Med Hensyn til Placeringen af Fiskerihavnen som Forhavn til Lystbaadehavnen skal bemærkes, at Besejlingen af Lystbaadehavnen vil blive vanskeliggjort, hvorfor det maa anbefales til sin Tid at fjerne et Stykke af Lystbaadehavnens nordøstlige Mole.

Det er som nævnt Meningen, at gennemføre første Afsnit af Udvidelsen paa 7 Aar, og Planen regnes gennemført uden Optagelse af Laan, men Byraadet henleder Opmærksomheden paa, at Udvidelsen kan gennemføres betydelig hurtigere, hvis de nødvendige Midler stilles til Disposition, i hvilket Tilfælde der i yderligere Grad vil kunne raades Bod paa Arbejdsløsheden. Byraadet forespørger derfor, om der kan være Mulighed for Statstilskud til Arbejdets Gennemførelse. Angaaende dette Spørgsmaal skal jeg tillade mig at bemærke, at der formentlig ikke vil være Grund til at yde Tilskud til de omhandlede Arbejder, som Havnen selv kan overkomme uden Optagelse af Laan, efterhaanden som der virkelig bliver Brug for de foreslaaede Nyanlæg, og at en eventuel Afhjælpning af Arbejdsløsheden i Aarhus formentlig snarere burde ydes ved Tilskud til Arbejder, som ikke vil kunne gennemføre. s uden Statshjælp."

Fra Justitsministeriets Sagkyndige, Professor P. E. Raaschou, forelaa følgende Skrivelse:

"Havneingeniøren i Aarhus har i Skrivelse af 1. Juni d. A. rettet en Forespørgsel til mig, om hvorvidt den ved en fremtidig Udvidelse af Havneanlæggene ved Aarhus paa Havnens Østside fremkommende Kajplads som vist paa Planer mrkt. 4141 og 4141 a egner sig til Lagerplads og Havn for Losning og Ladning af brandfarlige Vædsker. I Betragtning af Sagens Betydning tillader jeg mig at fremsende den til det høje Ministerium.

Ved Sagens Behandling rejser der sig forskellige Spørgsmaal, hvortil der i det følgende skal tages Stilling:

1. Egner Kaj-Arealet fra Det Danske Petroleums Aktieselskabs Raaolietank, paa Plan 4141 a mrkt. "C" til Spidsen af den for Tiden under Udbygning værende østre Mole sig til Lagerplads for brandfarlige Vædsker?

Under Forudsætning af at der paa østre Mole mod Vest udbygges en Kajgade af ca. 18 m Bredde, hvori Jernbanespor anbringes, og at der mod Øst paa Molen udbygges en Kørebane med Bredde af ca. 8 m, ses der herfra intet til Hinder for, at østre Mole i

Fremtiden benyttes som Lagerplads for brandfarlige Vædske. Pladsen bør dog indrettes paa den Maade, at Tanke for Vædske af Klasse III anbringes paa Molens Vestside og Tanke til Vædske af Klasse I og II paa Molens Østside.

Afstanden mellem Tanke for Vædske af Klasse III og Tanke for Vædske af Klasse I og II bør mindst være 20 m, og Afstanden mellem større Tanke for Vædske af Klasse I og II bør mindst være 15 m. Bassinerne til Sikring mod Udflydning af Vædske bør enten udstyres med en Jordvold eller med en Betonmur, hvis ene Side bør belægges med Jord. Beholdere med Volumen overstigende ca. 100 m³ bør ligge hver i sit Bassin.

Tankene bør udstyres med Skumtilførselsrør efter nærmere Angivelse, saaledes at der til hver Tank fører 2 Skumtilførselsrør, hvortil Forbindelse kan sluttes henholdsvis fra Molens vestre og østre Kajgade. Saafremt der agtes indrettet Tanke til brandfarlige Vædske af Klasse I og II med et Rumfang overstigende c. 2000 m³, bør disse anbringes paa den paa Plan Nr. 4141 med "B" mærkede Udbygning paa østre Mole.

Saafermt Pladsen mrkt. "C 1" paa Plan Nr. 4141 benyttes til Oplagring af brandfarlige Vædske, bør Skibsværftet ikke anbringes som vist, men derimod rykkes en passende Strækning mod Syd, saaledes at det ikke kommer til at støde direkte op til Lagrene for brandfarlige Vædske, men adskilles fra disse ved en passende Smittezone, eksempelvis paa mindst 50 m.

2. Er den projekterede Benzinhavn brugelig, naar den viste Udbygning er fuldendt?

Det ses ikke rettere end, at dette vil være Tilfældet, idet Tankskibe med brandfarlige Vædske kun behøver at faa Adgang til Yderhavnen for at komme ind i "Benzinhavnen". Det er et Spørgsmaal, hvorvidt det er mest sikkert at spærre Benzinhavnen med et Pontonlukke eller ej En saadan Lukning vil have den Fordel, at udflydt Vædske under Losning og Ladning ikke kan brede sig udenfor Bassinet, men man vil derved sikkert afskære sig fra i Ulykkestilfælde at faa Tankskibet bugseret ud. Dette vil man imidlertid kunne gøre sig Haab om, saafremt der ikke anvendes Pontonlukke, og det er et Spørgsmaal, om man bør afskære sig fra at kunne gøre dette.

Jeg henstiller, at man projekterer Benzinhavnen saaledes, at der eventuelt vil kunne anbringes et Pontonlukke, saafremt man ved nærmere Overvejelse skulde finde dette ønskeligt.

Indtil Benzinhavnen udbygges, bør Anlægspladsen for Tankskibe være paa det paa Plan

4141 a med "D" viste Sted.

For Tiden losses der, som anført i Havneingeniørens Skrivelse, saa godt som udelukkende Benzin og Petroleum ved den med "A" paa Plan 4141 a betegnede Plads ved nordre Mole, og herfra pumpes Vædskerne ud til Lager "B" Syd for Riisskov. Dette Arrangement rummer betydelige Faremomenter, idet det ved Brand paa Skibe under Det Danske Petroleums Aktieselskabs Losning sikkert vil være meget vanskeligt at faa disse ud af Inderhavnen. Forholdene vil næppe blive bedre, saafremt Pier II udbygges, og Tankskibene lægger an paa Indersiden af denne. Det bør derfor i Fremtiden tilstræbes at faa Det Danske Petroleums Aktieselskabs Anlæg ved Riisskov flyttet ud til østre Mole, alt under den Forudsætning, at denne tillades anvendt til Oplagring af brandfarlige Vædsker.

Jeg henstiller, at mine ovenanførte Udtalelser benyttes som et foreløbigt Grundlag for det videre Arbejde med Arealernes Anvendelse, idet jeg maa forbeholde mig min Stilling til Enkelthederne ved eventuelle nye Anlæg.

Jeg tillader mig at meddele, at Havneingeniøren er meget interesseret i at modtage et snarligt Svar."

Fra Havneudvalget forelaa følgende Indstilling:

"Efter at det ærede Byraad under 24. Marts d. A. - Journal Nr. 743-1932 - har fremsendt Projektet til Havnens fortsatte Udvidelse til Ministeriet for offentlige Arbejders Approbation, har samme Ministerium under 15. Maj d. A. tilbagesendt Sagen med Vandbygningsdirektørens Erklæring af 6. Maj og udbedt sig Byraadets Udtalelse i Anledning af denne Erklæring.

I den Anledning har man, da Vandbygningsdirektøren nærer Betænkelighed ved at placere brandfarlige Stoffer paa den nye Landvinding ved Østre Mole og angaaende dette Spørgsmaal henviser til Justitministeriets Konsulent for brandfarlige Stoffer, ladet Havneingeniøren forhandle nærmere med denne Konsulent, Professor Raaschou. Da der nu foreligger en Indstilling fra Professoren til Justitsministeriet (Bilag 1) angaaende Spørgsmaalet, hvilken Indstilling samme Ministerium har tiltraadt i Skrivelse af 25. Juli d. A. (Bilag 2) til Havneingeniøren, skal Havneudvalget herved tillade sig at henstille, at det meddeles Ministeriet for offentlige Arbejder, at man fastholder det paa Planernes Nr. 4141 og 4141 a viste Projekt for Trafikhavnens fortsatte Udvidelse og Indretning af et Bassin for Losning af brandfarlige Vædsker.

Selv om man naturligvis er enig med Vandbygningsdirektøren i, at det mest ideelle vilde være, om Bassinet for Losning af brandfarlige Vædsker gaves en særlig Indsejling, mener man stadig, at det nævnte Bassin bør placeres som vist paa Planerne ved østre Mole. Tanken om Indretning af et saadant Bassin med selvstændig Indsejling har ogsaa været fremme allerede for flere Aar siden; men det blev opgivet at gennemføre den, dels fordi der under østlige og sydøstlige Vinde findes megen Tilbagekastning af Sø fra Molen, hvilket vil genere Besejlingen af et saadant Bassin; men desuden veg man tilbage for de store Omkostninger, som vilde være forbundne med Projektets Gennemførelse, Derfor mener man, at den kommende Dækmole for Svajebassinet ud for Indsejlingen til Sydhavnen bør rykkes saa langt imod Øst, at det bliver muligt at besejle det paa Projektet viste Bassin for brandfarlige Vædsker. Hvad endvidere det ud for østre Mole projekterede Skibsværft angaar, da ligger det jo slet ikke for i Øjeblikket at gennemføre dette Projekt, og der er jo intet til Hinder for, at det rykkes saa langt imod Sydvest, at man opnaar den af Professor Raaschou ønskede Zone.

Hvad endelig den Nord for Lystbaadehavnen projekterede Fiskerihavn angaar, har Vandbygningsdirektøren naturligvis Ret i, at den vil genere Besejlingen af Lystbaadehavnen, ligesom enhver anden Forhavn for en Havn vil genere Besejlingen af denne. Der vil dog, naar Vinden er Syd-Sydvest (Modvind for Indgaaende) højst blive Tale om to ekstra Kryds under Lystbaadehavnens Besejling imod, hvad der nu kræves; men til Gengæld opnaas der jo sikkert ogsaa absolut Ro i den omskrevne Havn, ligesom der i den foreslaaede Fiskerihavn sikkert vil kunne opnaas tilstrækkelig Ro for Fiskerbaadene. Naar der i det hele taget er projekteret en Fiskerihavn paa det paagældende Sled, er det netop sket for samtidig at skabe mere Ro i Lystbaadehavnen, og det er jo tillige en kendt Sag, at her under almindelige Forhold ikke er Brug for megen Plads til Fiskefartøjer; men paa den Aarstid - om Vinteren - hvor fremmede Fartøjer søger hertil i ret stort Antal, vil Lystbaadene være paa Land, og der vil da intet være til Hinder for, at de fremmede Fartøjer vil kunne anvise Plads ved den for Lystfartøjerne ellers beregnede Kaj."

Borgmesteren redegjorde for Sagen og anbefalede at tiltræde Udvalgets Indstilling. Indstillingen tiltraadtes.

Uddrag fra byrådsmødet den 19. oktober 1933 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 152-1933)

Skrivelse fra Ministeriet for offentlige Arbejder angaaende Projekt til en Udvidelse af Aarhus Havn.

Følgende Skrivelse forelaa:

"Efter Modtagelsen af de ved Byraadets Skrivelse af 25. August d. A. givne nærmere Oplysninger vedrørende det af Raadet tidligere indsendte Projekt til en Udvidelse af Aarhus Havn, godkender Ministeriet herved efter paany over Sagen at have indhentet en Erklæring fra Vandbygningsdirektøren del nævnte Projekt, idet dog bemærkes, at den i Udvidelsen indgaaende Benzinhavn maa projekteres saaledes, at der vil kunne anbringes et Pontonlukke for denne, saafremt dette senere maatte vise sig ønskeligt, hvorhos Detailprojektet til denne Havn vil være at forelægge Justitsministeriet til Godkendelse, forinden Arbejdet paabegyndes.

Det tilføjes derhos, at der, forinden de enkelte i Udvidelsen indgaaende Arbejder paabegyndes, til Ministeriets Godkendelse vil være at indsende Detailprojekterne til disse." Toges til Efterretning.